

Руденко Анна Ігорівна

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця – ст. викл. Бойко Я.В.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ОДИНИЦЬ НАЦІОНАЛЬНО-МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ У ТЕКСТАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Сучасний американський політичний дискурс характеризується високою концентрацією національно-маркованих лексичних одиниць, що відображають специфіку американської лінгвокультури, політичної системи та суспільних цінностей. Постійна інтенсифікація міжкультурної комунікації зумовлює необхідність пошуку оптимальних стратегій перекладу таких одиниць, що забезпечували б збереження національно-культурної специфіки вихідного тексту при його адаптації для українського реципієнта. Особливої актуальності це питання набуває в контексті глобалізаційних процесів, коли точне відтворення політичного дискурсу стає ключовим фактором для адекватного розуміння міжнародних відносин та забезпечення ефективної крос-культурної комунікації.

Національно-маркована лексика визначається як «особливий пласт мовних одиниць, що мають яскраво виражене культурне забарвлення» (Разумна, 2018, 94) та функціонують як динамічні носії культурної інформації. Структура національно-маркованої лексики, яка зустрічається в американському політичному дискурсі, включає різноманітні категорії: етнографізми, реалії, безеквівалентну лексику, фонові слова та культурно марковані одиниці. Кожна з цих категорій має власні характеристики та особливості функціонування, що вимагає диференційованого підходу при перекладі. Дослідження показують, що найбільш чисельними в американському політичному дискурсі є «реалії державно-адміністративного устрою (38,1%) та суспільно-політичні реалії (27,3%)» (Середа, 2018, 133), що відображають специфіку американської політичної системи.

Аналіз стратегій перекладу національно-маркованої лексики дозволяє виокремити п'ять основних підходів: транскрипцію/транслітерацію, калькування, описовий переклад, контекстуальну заміну та компенсацію. Транскрипція та

транслітерація є найпоширенішими способами передачі власних назв, топонімів, назв партій та організацій. За визначенням дослідників, «транскрипція передбачає фонетичне відтворення іншомовного слова засобами абетки мови перекладу, в той час як транслітерація ґрунтується на графічному принципі й передбачає передачу літер вихідної мови літерами мови перекладу» (Карабін, 2021, 222). Калькування є доцільним для перекладу тих національно-маркованих лексичних одиниць, які мають прозору внутрішню форму та складаються з компонентів, що мають прямі відповідники в українській мові (наприклад, *nuclear triad* – ядерна тріада, *green economy* – зелена економіка).

При перекладі ідіоматичних виразів та метафор з яскраво вираженою національно-культурною специфікою ефективними виявляються контекстуальна заміна та компенсація. Контекстуальна заміна передбачає використання в перекладі лексичних одиниць, які не є прямими словниковими відповідниками оригінальних одиниць, але здатні передати їхнє значення в конкретному контексті. Компенсація ж дозволяє відтворити втрачені елементи значення, стилістичного забарвлення або культурних конотацій в іншому місці тексту. За словами Небелюк, «евфемізми в американському англломовному політичному дискурсі виконують функцію мітигації негативної інформації та формування позитивного іміджу політичних діячів, що необхідно враховувати при перекладі для збереження комунікативної інтенції» (Небелюк, 2021, 112). У таких випадках доцільно шукати функціональні аналоги в мові перекладу, які викликають подібні асоціації у цільовій аудиторії.

Результати дослідження дозволяють стверджувати, що вибір оптимальної перекладацької стратегії залежить від типу національно-маркованої лексичної одиниці, її функціонального навантаження в тексті та характеристик цільової аудиторії. Важливо забезпечити баланс між збереженням національно-культурної специфіки оригіналу та адаптацією тексту для українського реципієнта. Для успішного перекладу національно-маркованої лексики перекладачеві необхідно володіти глибокими фоновими знаннями щодо політичних систем, культурних традицій та соціальних особливостей обох країн, а також застосовувати комплексний підхід до вибору перекладацьких стратегій. Перспективи

подальших досліджень полягають у детальнішому вивченні прагматичних аспектів перекладу національно-маркованої лексики та розробці методики навчання перекладачів ефективним стратегіям відтворення культурно-специфічних елементів політичного дискурсу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Карабін, Т. (2021). Феномен політичної метафори в англomовних текстах. *Філологічні студії*, 9, 220-225.
2. Небелюк, Л.Р. (2021). Лінгвокогнітивні характеристики евфемізмів в американському англomовному політичному дискурсі (на матеріалах публікацій засобів масової інформації 2000–2020 рр.) [Дисертація кандидата філологічних наук]. Львівський національний університет ім. І. Франка.
3. Разумна, К. (2018). Типологія англійськомовної національно-маркованої лексики. *Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук*, 91-95.
4. Середа, О.І. (2018). Культурно-маркована лексика у перекладі: проблеми еквівалентності. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*, 21, 130-135.

Савенко Іван Віталійович

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця – проф. Бойко Я.В.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

УСТАЛЕНИХ ВИРАЗІВ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО ДИСКУРСУ

Офіційний переклад ділових документів набув широкого попиту в післявоєнну епоху, коли англійська мова стала міжнародною та визнаною мовою спілкування у багатьох країнах.

Попри те, що багато людей у світі володіють англійською мовою, для перекладу офіційних документів варто звертатися до професіоналів.

Актуальність теми дослідження зумовлена перш за все великим попитом.

Об'єкт – характерності українських та англійських документів офіційного рівня.

Предмет - специфічність перекладу угод.